

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە : ١١٣٣ ٤٥ ٢٠/١/٢٠١٥

بەمەبەستی زیاتر گرنگی دان بە گوندەکان و هاندانی هاوڵاتیان بۆ زیاتر رووکردن لە گوند بۆ بوژانەوهی بواری کشتوکال و زیاتر فراوان کردن و ئاوەدانکردنەوهیان و نەهێشتنی گپروگرفتی گوندەکان و بەمەبەستی دانانی رێنماییەکی تایبەت بە فراوانکردن و گواستەنەوهی گوند ، و بەپێی ئەو دەسەڵاتە ی پێمان دراوه لە ماددە (٣) بڕگە (١) لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦) ی سالی ٢٠٠٩ ئەم رێنماییە خوارەوه مان دەرکرد :

رێنمایی ژمارە (١) ی سالی ٢٠١٥

رێنمایی فراوانکردنی گوندەکان و گواستەنەوهی شوێنیان

پێناسەکان :

ماددە یە کەم :

- ١- وەزارەت: وەزارەتی ناوخۆی هەریمی کوردستان .
- ٢- پارێزگاگان و ئیدارە سەرپەرێخۆکان: پارێزگاگان و ئیدارە سەرپەرێخۆکانی هەریمی کوردستان .
- ٣- گوند: شوێنێکە کە کۆمەڵە خەڵکیک لێی دەژین و تیایدا نیشتهجێن و کۆمەڵگە یەکی نیشتهجێبوون پێک دەهێنن:
- ٤- فراوان کردنی گوند: ئەو گوندانە ی کەوا ئەو زەوییە ی بۆی تەرخانکراوه و پەسەندکراوه لەسەر نەخشە جێگای نەماوه خەڵکی گوندە کە خانووی تیا دا بکەن بۆ نیشتهجێبوون .
- ٥- گواستەنەوهی گوند: گواستەنەوهی شوێنی ئەو گوندانە ی کەوا بواری فراوانکردنیان تیا دا نەماوه و بەهۆی باری جوگرافی و پرۆژە ی ستراتیژییە کان.

ماددە ی دووهم :

مەبەست لە دەرکردنی ئەم رێنماییە رێکخستنی کاروباری گوندەکانە لەرووی فراوانکردن و گواستەنەوه و چەسپاندنی لەسەر نەخشە .

ماددە ی سێیەم :

فراوان کردن و چەسپاندن و گواستەنەوهی ئەم گوندانە ناگرتەوه کە دەکەوێتە ناو ماستەر پلانی شارو یە کە کارگیرییە کان.

ماددهى چوارهم:

- ۱- فراوانکردن و گواستنەوه که دهییت له کاتی زۆر پێویستدا بییت.
- ۲- وەرگرتنى رەزامەندى زۆرىنەى خەلکى گوند به ناو و ئیمزایان و بۆ بەرژەوهندى تهواوى گونده که بییت و پشتگیری موختار و ئەنجومەنى گونده که پیشکش به یه کهى کارگێرى پەيوەندار بکريت.
- ۳- رەزامەندى دەرپرین لەسەر ئاوەدانکردنەوهى ئەو گوندانەى که بوونیان لەسەر نەخشە هەیه و تا ئیستا ئاوەدان نەکراونەتهوه.
- ۴- پێویستە ئەو خەلکەى که خانوو له گوند دروست دەکات له کاتی فراوان بوون و گواستنەوهى گونده که خەلکى خودى گونده که بییت و نابییت کپین و فرۆشتن به خانووەکان بکريت بۆ خەلکى دەرەوهى گونده که.
- ۵- بلاوکردنەوهى له دوو رۆژنامەى رۆژانەى که تیايدا ژمارەى زەوى فراوان بوون و گواستنەوهى گونده که و ژمارەى کەرت و ناوچە کهى تیايدا دیارى بکريت بۆ ئەوهى هەر که سیك تانەى هەبییت پیشکشى لایەنى پەيوەندار بکات .
- ۶- جۆرو رووبەرى زەوى فراوان بوون و گواستنەوهى گونده که تا بکريت بەردەلانى بییت ئەگەر بەردەلانى نەبوو ئینجا کشتوکالى و مەرجە بکەوێتە تەنیشت حەرەمى گونده که که فراوان بوونى بۆدەکريت و رەچاکردنى رینگا و بانە سەرەکییەکان به نەخشەى رەنگا و رەنگ .
- ۷- ئەو زەوییه کشتوکالییانەى که بەرفراوان بوون و گواستنەوهى گونده که دەکەون پێویستە خاوەنەکانیان (مۆلک ، گریبەستى کشتوکالى ، مافی رەفتارکردن - حق التصرف) دەبێ بەلێنامە له جوتیارە که یان خاوەن مافی رەفتارکردنە که لەسەر ئەو پارچە زەوییه وەرگیری که پەيوەندى بهو پارچە زەوییه نەمیئنێ و له لایەن نووسەرى داد پەسەندکرا بێ و قەرەبوو کردنەویان به پێى یاسا کار پیکراوهکان.
- ۸- وەرگرتنى رەزامەندى (وەزارەتى دارایی ، وەزارەتى سامانە سروشتیەکان) و بەرپۆهەراتییەکانى (شوینەوار ، ئاودانکردنەوه و رینگاوبان ، کارەبا ، کشتوکال ، ئەوقاف و کاروبارى ئایینی ، گەشتوگوزار و ژینگە) له سنوورى پارێزگا و ئیدارە سەرەخۆکان .
- ۹- کۆنوس و بریارى رەزامەندى ئەنجومەنى یه کهى کارگێرى پەيوەندارى لەسەر بێ ، دواتر بۆ پارێزگا بەرز دەکریتهوه.

۱۰- پارچه زهویه که ده بیته به شیک له حهره می بنه پته گونده که به پی جۆری زهویه که له لایه نی په یوه ندار له سهر قه واله که دیارده کری یان گریبه سته که راسته کریته وه و له سهر نه خشی کادسترۆی ده چه سپیندری.

۱۱- تهرخان کردنی پارچه زهویه که ته نیا بۆ مه بهستی نیشته جیبوون و پرۆزه خزمه تگوزاریه کان ده بی. ۱۲- تهرخان کردن و رهفتار کردن بهو پارچه زهویه بۆ پرۆزه خزمه تگوزاریه کان له ژیر ده سه لاتی سهرۆکی یه که ی کارگی پری و به ره زامه ندی لایه نی په یوه ندار و پاریزگا ده بی.

۱۳- تهرخان کردنی و دابه شکردنی تهو پارچه زهویه ههروهک حهره می بنه پته گوند بۆ خانوی نیشته جیبوون له ژیر ده سه لاتی سهرۆکی یه که ی کارگی پری و به ره زامه ندی پاریزگا ده بی، تهو که سانه ده گریته وه که خه لکی ره سه نی گوند و به به ره وهامی دانیشتی گونده کهن و جوتیارن و خیزاندارن و زهوی کشتوکالیان هه یه، به پشتگیری موختار و ته نجومه ن ده بی.

ماده ی پینجه م:

جی به جی کردنی ته م ری ککارانه ی سهر وه له لایه ن لیژنه یه کی تاییه ته وه که له لایه ن پاریزگا و ئیداره کان پیک ده هیتریت که هه موو لایه نه په یوه نداره کان له خۆبگریت پاش دیراسه کردنی و ره زامه نندیان رهوانه ی وهزاره تی ناوخۆ (به ریوه به رایه تی گشتی دیوان / به ریوه به رایه تی کارگی پری) ده کریت به (گشت به راییه کان و نه خشی رهنگاو رهنگی ره سه ن) به مه بهستی ده ره چواندنی (به دیان) و بلاوکرده وهی له رۆژنامه ی وهقایی کوردستان.

ماده ی شه شه م:

له سهر هه موو پاریزگا کان و ئیداره کان و یه که کارگی رییه کانه بره کهانی ته م ری نه ماییه جی به جی بکه ن.

ماده ی هه وه ته م:

کاربه هیچ ری نه ماییه ک ناکریت دوا ی ده ره چوونی ته م ری نه ماییه.

ماده ی هه شته م:

ته م ری نه ماییه کاری پی ده کریت له رۆژی بلاو بوونه وهی له رۆژنامه ی (وهقایی کوردستان).

کریم سنجاری

وهزیری ناوخۆ